

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 23 maja 2022 r.

Pozycja 87

POSTANOWIENIE z dnia 28 lipca 2021 r. Sygn. akt Ts 4/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Jakub Stelina,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej R.C. w sprawie zgodności:

- 1) art. 741 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, ze zm.) „przez to, że przewiduje rozpoznanie zażalenia na postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia przez inny skład sądu tej samej instancji (a nie sądu wyższej instancji)”, z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 45 ust. 1, art. 78 oraz art. 176 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) art. 741 § 3 ustawy – Kodeks postępowania cywilnego „przez to, że ogranicza możliwości decyzyjne sądu «II instancji» rozpoznającemu zażalenie w przedmiocie zabezpieczenia do uchylecia zaskarżonego postanowienia jedynie w wypadku, gdy zachodzi nieważność postępowania”, z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 45 ust. 1, art. 78 oraz art. 176 ust. 1 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

1) odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w zakresie badania zgodności art. 741 § 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, ze zm.) „przez to, że ogranicza możliwości decyzyjne sądu «II instancji» rozpoznającemu zażalenie w przedmiocie zabezpieczenia do uchylecia zaskarżonego postanowienia jedynie w wypadku, gdy zachodzi nieważność postępowania” z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 45 ust. 1, art. 78 oraz art. 176 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;

2) nadać dalszy bieg skardze konstytucyjnej w sprawie zgodności art. 741 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, ze zm.) „przez to, że przewiduje rozpoznanie zażalenia na postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia przez inny skład sądu tej samej instancji (a nie sądu wyższej instancji)”, z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 45 ust. 1, art. 78 oraz art. 176 ust. 1 Konstytucji.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 29 grudnia 2020 r. (data nadania), R.C. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

1. Pismem z 9 grudnia 2015 r. M.M.-C. (dalej: wnioskodawczyni) złożyła do Sądu Rejonowego w L. wniosek o podział majątku wspólnego stron oraz zniesienie współwłasności.

2. Postanowieniem z 27 maja 2019 r. (sygn. akt [...]) Sąd Rejonowy w L. I Wydział Cywilny (dalej: Sąd Rejonowy) postanowił m.in.: 1) udzielić zabezpieczenia roszczeń wnioskodawczyni o ustalenie oraz o dokonanie podziału majątku wspólnego stron, poprzez ustanowienie zakazu zbywania oraz obciążania przez skarżącego określonych nieruchomości; 2) udzielić zabezpieczenia roszczeń wnioskodawczyni o ustalenie oraz o dokonanie podziału majątku wspólnego stron, poprzez ustanowienie zakazu zbywania oraz obciążania przez skarżącego należących do niego udziałów w opisanych w postanowieniu nieruchomościach.

Skarżący pismem z 29 lipca 2019 r. wniósł zażalenie na wyżej powołane postanowienie. Postanowieniem z 25 października 2019 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy w P. Wydział II Cywilny Odwoławczy uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

3. Sąd Rejonowy postanowieniem z 23 grudnia 2019 r. (sygn. akt [...]), po rozpoznaniu sprawy w składzie jednoosobowym, postanowił m.in. udzielić zabezpieczenia roszczeń wnioskodawczyni o ustalenie oraz o dokonanie podziału majątku wspólnego stron, poprzez: 1) ustanowienie zakazu zbywania oraz obciążania przez skarżącego nieruchomości położonej w L. i W.; 2) ustanowienie zakazu zbywania oraz obciążania przez skarżącego należących do niego udziałów w nieruchomości położonej w W., L. oraz W.

4. Pismem z 25 marca 2020 r. skarżący wniósł zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego z 23 grudnia 2019 r. w sprawie udzielenia zabezpieczenia, które Sąd Rejonowy, w składzie trzyosobowym, oddalił postanowieniem z 8 września 2020 r. (sygn. akt [...]).

5. W skardze konstytucyjnej skarżący wskazał, że zarzuca art. 741 § 2 i 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, ze zm.; dalej: k.p.c.) niezgodność z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 45 ust. 1, art. 78 oraz art. 176 ust. 1 Konstytucji. Wyjaśnił, że „Sąd Rejonowy w L. prawomocnie orzekł o udzieleniu zabezpieczenia roszczenia o podział majątku i zniesienie współwłasności w sprawie, której uczestnikiem jest Skarżący, poprzez ustanowienie zakazu zbywania oraz obciążania nieruchomości, przy czym postępowanie w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia toczyło się w ramach tzw. «instancji poziomej», na podstawie art. 741 § 2 k.p.c., co oznacza, że zażalenie na postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia zostało rozpoznane przez inny skład sądu tego samego szczebla. Poprzez rozpoznanie zażalenia przez inny skład sądu tej samej instancji, (...), naruszone zostały konstytucyjne prawa: ochrony zaufania do państwa i prawa; prawo do rzetelnej i sprawiedliwej procedury sądowej, zasada proporcjonalności, prawo do zaskarżania orzeczeń oraz zasada dwuinstancyjności postępowania sądowego” (s. 2 skargi konstytucyjnej). Wyjaśnił, że „niniejszą skargą wyraża zarzuty w zakresie niekonstytucyjności podstawy prawnej, która umożliwiała Sądowi Rejonowemu w L. ponowne rozpoznanie (w innym składzie) wniesionego zażalenia na postanowienie w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia. Skarżący stoi na stanowisku, iż tego rodzaju sprawy – mając na uwadze treść normatywną zasad konstytu-

cyjnych, o których mowa w uzasadnieniu (...) skargi – powinny być zawsze rozpoznawane w postępowaniu bezwzględnie dewolutywnym, tj. przez sąd wyższej instancji” (s. 11-12 uzasadnienia skargi konstytucyjnej).

Skarżący poinformował, że postanowienie Sądu Rejonowego z 8 września 2020 r. (sygn. akt [...]) jest prawomocne i nie podlega zaskarżeniu. Zostały tym samym wyczerpane przysługujące zwyczajne środki zaskarżenia. Od wymienionego postanowienia nie został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia. Odpis orzeczenia wraz z uzasadnieniem został doręczony skarżącemu 30 września 2020 r.

6. Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 5 maja 2021 r., na podstawie art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393), skarżący został wezwany do usunięcia braku formalnego skargi konstytucyjnej przez: doręczenie odpisów poświadczonych za zgodność z oryginałem wszystkich załączników złożonych wraz ze skargą konstytucyjną; kompletnych odpisów: uzasadnienia postanowienia Sądu Rejonowego z 23 grudnia 2019 r. (sygn. akt [...]) oraz zażalenia z 25 marca 2020 r. na powołane postanowienie Sądu Rejonowego wraz z trzema kompletnymi kopiami wymienionego powyżej postanowienia Sądu Rejonowego wraz z uzasadnieniem i zażalenia z 25 marca 2020 r. na to postanowienie.

Skarżący odniósł się do powyższego zarządzenia pismem z 18 maja 2021 r. (data nadania), doręczając w załączeniu żądane dokumenty.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Trybunał wydaje postanowienie o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu, gdy spełnia ona określone przez prawo wymagania oraz gdy nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK.

2. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji przedmiotem skargi konstytucyjnej mogą być tylko przepisy ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie których w sprawie skarżącego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach albo o obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji. Doprecyzowanie wymienionego przepisu Konstytucji następuje w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK, który zobowiązuje skarżącego do określenia kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach albo obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji i w stosunku do którego skarżący domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją. W świetle powołanych przepisów skarga konstytucyjna pozwala zatem dochodzić ochrony konstytucyjnych praw i wolności każdemu, jeżeli zostały one naruszone przez zastosowanie w jego indywidualnej sprawie przepisu niezgodnego z Konstytucją.

W rozpoznawanej skardze konstytucyjnej skarżący zakwestionował art. 741 § 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, ze zm.; dalej: k.p.c.), zgodnie z którym Sąd może uchylić zaskarżone postanowienie tylko gdy zachodzi nieważność postępowania.

Trybunał stwierdza, że zaskarżony przepis nie był podstawą prawną ostatecznego orzeczenia i nie został on powołany w sprawie. Skarżący nieprawidłowo określił więc w niniejszym postępowaniu przedmiot kontroli wskazując art. 741 § 3 k.p.c.

W związku z powyższym – na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – należało postanowić jak w punkcie 2 sentencji.

3. Trybunał Konstytucyjny uznał, w odniesieniu do art. 741 § 2 k.p.c., że skarga konstytucyjna spełnia warunki nadania jej dalszego biegu na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p.TK.

Biorąc powyższe pod uwagę Trybunał Konstytucyjny postanowił, jak w sentencji postanowienia.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na punkt 1 postanowienia o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w terminie 7 dni od dnia jego doręczenia.